

Въ турско врѣме Неврокопски златари измивали златний пѣськъ въ „рударский долъ“ на сѣверо-истокъ отъ с. Катунца (Котленската ок.); опити за измивание злато ставали около с. Градецъ въ Маринский и Поповъ долъ.

Самородно злато се намира въ Брѣзнишката околия и най-много въ Лѣсковъ долъ на южната страна до Брѣзнишкото бърдо. Въ Лѣсковъ долъ е събирано самородно злато постоянно и събиранieto му е прѣстанжло отъ послѣдната русско-турска война. Турското правителство е освобождавало нѣколко Неврокопски села отъ всѣкаквъ видъ данѣкъ, а задѣлжавало жителитѣ имъ да събиратъ златото по всички европейска Турция. Тия Неврокопски рудари сж дохождали и въ Брѣзнишко и всѣкоя година въ Лѣсковъ-долъ сж събирали най-много злато; подиръ войната тѣ сж дошли само единъ пѣтъ (1878 г.), нѣ били спрѣни отъ сръбскитѣ власти, въ врѣме на сръбската оккупация.

Говори се, че стари златни рудници имало и на сѣверъ отъ Драма близо до Неврокопъ (Македония), че златото вадили и отъ нѣкои македонски рѣки, както и отъ нѣкои малки рѣчки въ южна Бѣлгария, около Стрѣлча, Панагюрище, Казанлъкъ, Катунца „рударский долъ“ (при Котелъ), Търново-Сейменъ, Колачево, Чахлари (Сърногорска ок.) и пр. Задъ Панагюрище, на високо въ Срѣдня-Гора, на прочутий пѣтъ Медетъ-дере, който води къмъ Пирдопъ, намира се развалина отъ една пещъ (!) въ която ужъ се „цѣдяло“ злато. Тая традиция не ми се струва да е истинна.

Като се отива отъ Батакъ 6 часа далечъ има една странна равнина въ Родопъ, дѣто показватъ развалинитѣ на рѣзницата (тарапхане), въ която сж работили златната руда и правили жълтици (Захариевъ 70).

До днесъ още нѣкои имена припомнятъ, че тамъ едно врѣме се е добивало злато. Така на пр. Златица (тур. Изладж), гдѣто въ врѣмето на Бѣлгарскитѣ царие се добивало злато.

Г. Златаровъ (Периодическо списание въ Срѣдецъ, книжка II) казва:

„Въ Бѣлгария до недавно се прѣмивало злато, въ видъ на дребни зрънца и тънки луспи, отъ аллувиалний пѣськъ на малкитѣ рѣкички и потоци, които се намиратъ около Кюстендилъ, Радомиръ, Брѣзникъ, Берковица и др. Златосъбирате-